

Del zu Pms Za 6535 d 40

aber teils. andere Drucker

8

EPISTOLA
IN FVNERE
PERILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTIS-
SIMI VIRI
DN. CAROLI
DE DIESKAV
DOMINI IN DIESKAV ET LOHAV
CETERA
SERENISSIMO AC POTENTISSIMO BO-
RVSSIAE REGI A CONSILIIS INTIMIORIBVS
ET REGIMINIS
QVOD EST
IN DVCATV MAGDEBVRGICO
ITEMQVE
RERV M AD POLITIAM TOTIVS PROVIN CIAE PERTINENTIVM
DISPENSATORIS SAPIENTISSIMI
AD
MAGNI PATRIS FILIVM
CAROLVM DE DIESKAV
MAGDEBVRGICAE PROVIN CIAE CONSILIARIVM
MVLTI S NOMINIBVS EMINENTEM
NONIS DECEMBRIS CIO D CCXXI. SCRIPTA
IN QVA
INSIGNIA IN REMPUBLICAM ET ACADEMIAM MERITA
DEBITIS LAVDIBVS
GRATO EX PECTORE PROPECTIS
CONDECORANT
PRORECTOR
ET
PROFESSORES FRIDERICIANAE.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS VIDVAE Salfeldianae.

VIR ILLUSTRIS
ATQVE
GENEROSISSIME.

ix statuere apud nos possumus, maiorem ne nobis molestiam, an vniuersæ Reipublicæ adtulerit luctum tristis de PATRIS Tui nuncijs excessu. Adeo ILLE prudentia floruit, tantaue humanitate emineuit, vt nobiles, litterati, ciues bonique floruit, quibus ornatus fuit, virtutum nequeant obliuisci. Quare officio nostro conuenit, vt, dum solenni funere effertur Patriæ ac totius Provinciæ columen insigne, non tam vltimum vitæ momentum, quam vitam ante actam cogitantes præteritorum gestorum memoriam ad posteritatem quodammodo propagemus. Ad vnum enim omnes consentiunt, raro admodum vsu venire, vt munere suo probe ac iuste fungantur homines primarij ac nobiles illamque claritatis possessionem digne retineant. Multi certe a disciplina, virtute, litteris abhorrent, nec iustitiæ atque æquitatis pulcritudinem sectantur; sed fimosis imaginibus contenti ad maiorem honoris & gloriæ amplificationem animum vix adtendunt. Quæ omnia cum in DIE SKAVIO aliter euenerint, consequitur certe, vt is vere magnus sit dicendus, qui, præter maiorum insignia, in studio virtutis & dignitatis inter omnes ipsemet excelluit. Et si namque vniuersis ad laudem cursus est apertus, nec quisquam inuenitur, qui a constitutis virtuti præmijs repellatur; non est tamen diffidendum, multo eum clariorem videri, qui illustri genere susceptus maiorum suorum tramiti insitit, & nobilitatem a parentibus suis traditam tuetur, quam qui infimo loco natus ad altiora contendit. Quæ adsertio nihil reprehensionis habitura est apud eos, qui virtutem vniuersam gentem amplectentem maiorem fundere splendorem cogitabunt, quam quæ resider in uno cumque primo alterone iterum euanescit. Restat igitur, vt quibus aribus stemmatis sui decora continuauerit PATER tuus, breuiter dicamus. Et non mirabuntur, qui litterarum solidam vim intelligunt, si harum præsidio a prima eum iuuenta surrexisse indicemus. Quid enim homini civili aptius ac rerum cognitione est conuenientius? Rerum mentionem iniicimus, ne tam ad pompam ac speciem, quam vtilitatem liberales eum vertisse disciplinas aliquis existimet. Potius cognoscimus, nullam vnquam familiam generis amplissimi nomen esse indeptam, quod in ea existerint permulti operam in geometriam, physicam, vel musicam conferentes; quin certum magis, eos maxime splendidis titulis insignes euasisse, qui se totos ad hominum ceteros colendos & conseruandos dederunt, vt in domesticis iustitiæ studio efflorescerent, in externis & rebus bellicis fortitudine eximii efficerentur, ac iuris civilis scientia & reliquis eiusmodi, quæ ad civilem disciplinam pertinent, cum incremento eniterent. Quare palam est, PATREM tuum non otiosis quæstionibus resoluendis deditum, ac scholasticis disceptationibus fuisse

fuisse distentum; sed ea inprimis e Musarum opibus selegisse, quæ ad vsum regendæ patriæ applicarentur, atque incorruptum interea & intactum animi florem seruant. Quæ de re non nos solum, sed vniuersa prouincia, sed BRANDENBURGICA domus, ac Borussia REGES, sed tota nobilitas, sed aulici, sed ciues omnes egregie testantur. Atque hic vero ille cultus elegantissimus est, quo **DIESCAVIORVM** maiores sui admirationem excitarunt. Non est ab hoc loco alienum, sed potius memoratu dignum, binos ex hac nobilissima gente eosque **PRIMOS** Saxonie Electorum & Brandenburgicorum status administratos, amicos & magnorum operum adiutores extitisse; cum alioquin tenuioribus in Principum Teutonicorum aulis titulus vterentur, & simplicitate gentili & ob territoriorum angustiores limites primariis muneribus vix obseruanda hodie elogia prætexerent. Quæ res vtique documento est, **DIESCAVIOS** his semper moribus ac scientiis fuisse præditos, quibus consilia ac rerumpublicarum emolumenta promouentur: digni iudicati propterea, qui sapientiæ suæ studiis summatis Germaniæ potentioribus adfiterent, eorumque res ac negotia sermone, litteris, armis ac calamo defenderent. Ac nemini vero obscurum est, idem fecisse **PARENTEM CAROLVM** non sine laudis encomio nominandum. Postquam enim is ludorum literariorum studia est emensus, & in Academicis vitam ingenio homine dignam egit, & in his sese artibus exercuit, quæ animum solidis & pragmaticis cogitationibus imbuunt, ad alias regiones scientia probe munitus pedem mouit, non vt testorum substructionibus & ruderibus delectaretur, aut peregrina vitia indueret, sed prudentiæ documenta disceret, præparatumque disciplinis animum variis obseruationibus impleret. Literæ enim cordi illi ac studia, & variarum gentium præclara instituta, ac ciuium sub vnum vndique imperium confluentium salus ac felicitas. Atque hæc **ILLE** alis ad patrios focos relatus ita vitam instruit suam, vt illico Serenissimo **ELECTORI** Brandenburgico innotesceret, & post exiguum temporis interuallum, tali in loco constitueretur, quo, quæ toti populo Magdeburgico essent salutaria, sapienter dignosceret, ac ius diceret, ac tributa ad possessionum & fortunarum modum vniuersorum atque singulorum in prouincia ciuium dispensaret. Quo in munere ea ratione versatus est, vt vigilanti, agenti, adnienti prospere omnia cederent, ac peruia quæque & procliuia diligentia suæ cerneret. Quid enim difficultatis offenderet summa iuris publici ac ciuili & patrii scientia instructus? maxime cum historia in publica vita cautum, inque priuata contentum fecerit, docueritque, cuius vt parere deberet, vt imperare Magistratus, vtque populorum consortia sub æquabili vnus legis auctoritate essent componenda. Vnde haud mirum, eum pro bibliotheca & tabulario *επιλόγου*, pro defensore prouinciæ, pro patrono publicæ rei, pro sacerdote iustitiæ & æquitatis a cunctis fuisse habitum. Id scimus, multas eiusdem spes secundo euentu esse coronatas, quæ arduæ visæ segnibus sunt. Adeo ille occasione iniicere manum sciebat; nihil interea alienum, quodque nec profuturum esset anhelans, ac sera pœnitentia castigandum. Quæ in re summæ sapientiæ exemplum ceteris dedit, qui non semper labores suos certo emolumento donant, sed leuia sepe & inania magno molimine præstant, tamam aucupantes illepidam & ad vtilitatem suam, non populi, nec Principis verum commodum omnia dirigentes. Quæ cum animaduertet **AVGUSTA DOMVS**, & tanti **VIRI** celebritatem, solidam doctrinam atque æquitatem multis experimentis cognosceret, factum est tandem, vt magnis eum negotiis expediendis adhiberet, eiusque consilia, rationes, argumenta haud raro suffragio suo comprobaret: probe gnata, literas sapientiæ opibus suffultas imperium stabilire, ac iura Principum tueri, & contra aduersariorum tela munire. Quo circa silentio præteriri non debet, eum quoque editis pro bono Principis voluminibus inclauisse ac Mansfeldensem causam tanta in luce constituisse, vt, quod scripsit ac defendit, non vnus anni momentaneo applausu, sed æterna tum Virorum, eruditorum, tum Ministrorum ac pragmaticorum hominum prædicatione fit duraturum. Quæ vtut magna sunt, & ad præposteram in multis ambitionem excitandam apta; neutiquam tamen is tam impotenti cupiditati vela laxauit, ne fauenti auræ

ti auræ indulſit; ſed quanto præclarior egit, tanto ſe ſubmiſſius geſſit, ordinem ac modum in omni officio ſeruans. Hinc nulla ei cum æqualibus contentio; quandoquidem operas ſuas nunquam prædicauit ipſemet, ſed uerecundiæ & modèſtiæ deditus nihil ſuum, omnia Principis, qui eum in partem adminiſtrationum ſuarum elegit, eſſe tandem exiſtimauit. Quare id demum conſecutus eſt, ut nobilibus & ignobilibus, pauperibus & diuitibus, municipibus atque externis charus eſſet, atque ipſi ſupremo Numini acceptus; cuius prouidentia ſingulari euenit, ut & coniugium ipſi, uelut alteri Agricolæ, decus ac robur conciliaret. In quo qui parum præſidii & emolumenti ponendum cenſent, ſane neſciunt, multos publicis in negotiis felices domeſtico dedecore conſtagraſſe. At quam iſ in domum ſuam intulit, non ſolum multiplice prole eum beauit; uerum etiam liberorum præſtantiſſimorum educationem faciliorem reddidit, in rem familiarem omni ſtudio intenta, domeſteda, proba & ab omnibus mulierum illecebris quam longiſſime remora. Quod in cauſa, credimus, fuit, quare probatiſſimos, & uirtute & opibus & nobilitate florentiſſimos GENEROS inuenerit; ac tæmetipſum denique PATER doctrina, moribus ac diſciplina tam egregie poliuerit, ut iisdem, quibus ILLE artibus publicæ rei conſulas, nec per ſuperbiam atque ignauiam ætatem agas, ſed in paterno uirtutis tenore, ſpretis ambiguïs & fallacibus, conſtantiſſime perſeueres. Quod etſi ad gloriam VIRI in diuinam familiam cooptati ſaris foret; tamen unum adhuc ad poſteritatem memorandum noſtri cauſa eſt, nec ſine præconio dimittendum. Conſtat enim Academiam noſtram eo tempore FRIDERICI Sapientis auſpicijs eſſe conditam, cum iam PATER tuus magna apud nos in prouincia atque aula auctoritate polleret, eiſque auxiliari manu nobis quoque opus eſſet, ne in primis annorum rudimentis tam affabre delineatum opus iterum collaberetur. Ac fatendum, impigra diligentia, ac ſummo ſeruore eo ipſum incubuiſſe, ut omnia impedimenta breui uaneſcerent, ſalaria doctoribus conſtituerentur, literarum ſtudioſis, atque egenis largiter proficeretur, ordo ac diſciplina ſtabilirentur, collegia omnia ac magiſtratus reliqui naſcenti Lyceo lubentes obſecundarent, &, quæ ad eius gloriam ac decus facerent, liberaliter præſtarent. Quod quam ſit laudandum ac grato ſemper animo proſequendum, nemo eſt paullo humanior, qui non intelligat. Vnde facile eſt ad coniciendum, nos nihil magis habuiſſe in uotis, quam ut longiori uitæ uſtura frui potuiſſet talis Muſageta, tam generoſus ac doctus Vir, tam illuſtris ac ſua uirtute nobiliſſimus Mæcenas, rerumque noſtrarum feliciffimus Adiutor, ac liberalium diſciplinarum quarumuis eminentiſſimus Promotor. Verum tamen cum aliquid placuerit bonorum omnium datori, iſque GENITOREM Tuum ad præmia æterna ei deſtinata uocauerit; & nunc ILLE nouo ſplendore mirabiliter ornatus inter cælites uiuat, & Chriſtianæ nobilitatis inſignibus cumularus abſoluta libertate, ac uera iuſtitia effloreſcens in diuinum conſortium ſit receptus, extremum nunc eſt, ut offibus ac cineribus eius quietem apprecemur, hocque ſolatiū TIBI officioſe commendemus; FELICEM TE ESSE, QUI TANTO PATRE SIS GENITVS, AC MVLTQ FELICITATEM, QUI TANTARVM VIRTVTVM HAERES EXISTAS EX ASSE, Vale & nobis Muſique noſtris, uti fecit CAROLVS PATER, lucentiſſime faue. Halæ Magdeburgicæ Nonis Decembris

CID 10 CC XXI,

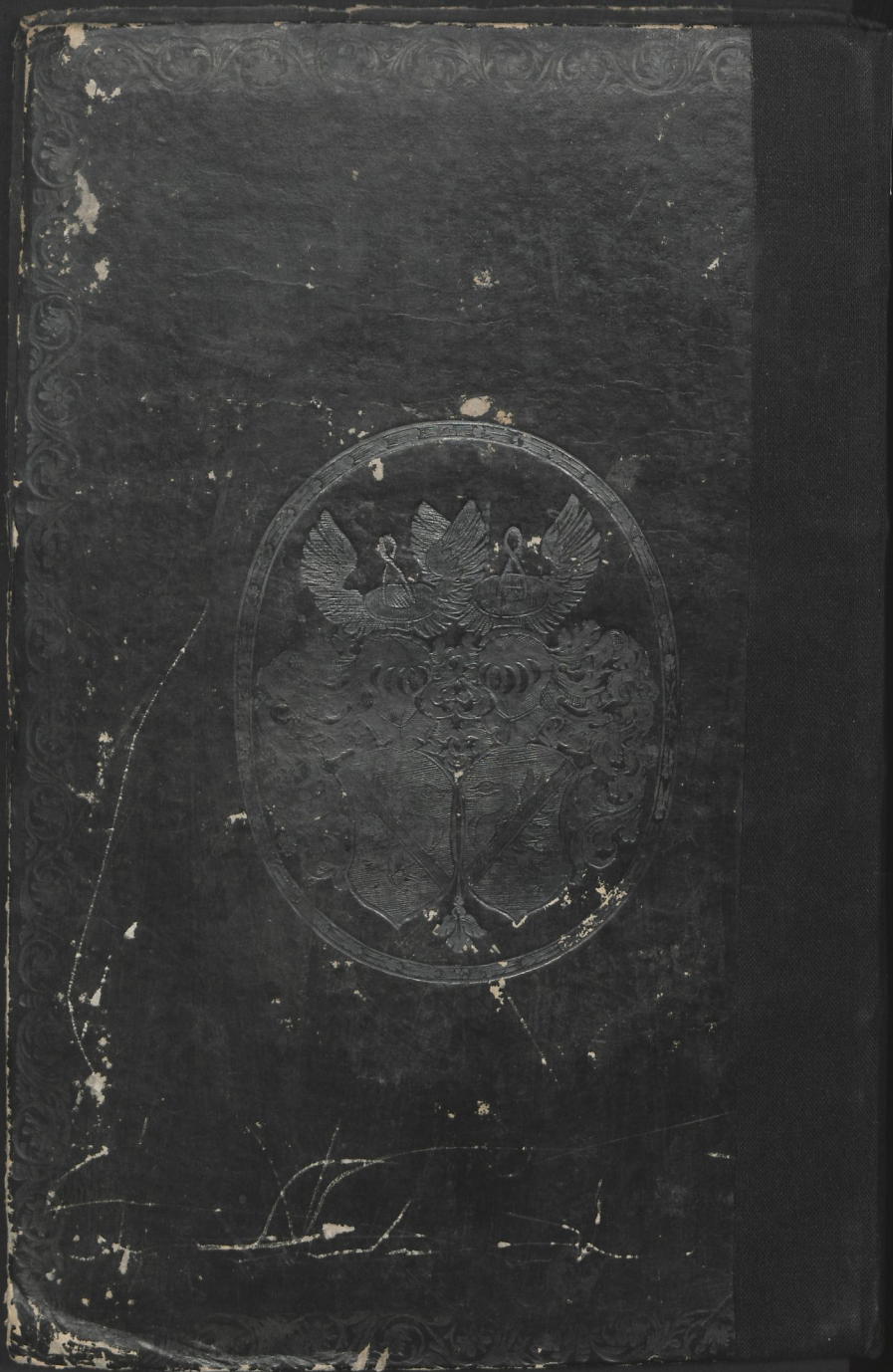
78 M 407

ULB Halle 3
004 387 996

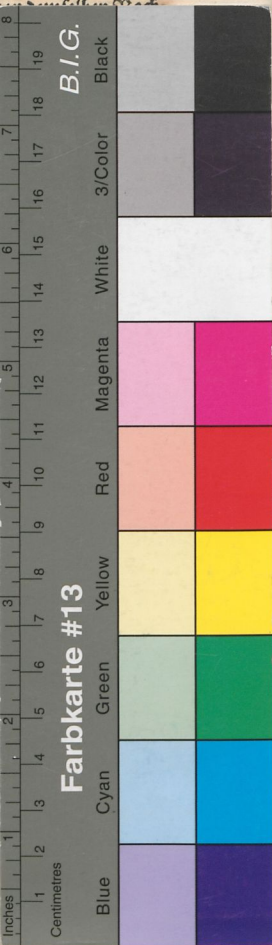

50

ieses Herzogthums
in so weit theil
n gegen das Königl.
vorbey lassen; wie
s Beste des Landes
it Dranna gefüllete

EPISTOLA
IN FVNERE
PERILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTIS-
SIMI VIRI

D N. CAROLI
DE DIESKAV

DOMINI IN DIESKAV ET LOHAV

CETERA

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO BO-
RVSSIAE REGI A CONSILIIIS INTIMIORIBVS
ET REGIMINIS

QVOD EST

IN DVCATV MAGDEVRGICO

ITEMQVE

RERV AD POLITIAM TOTIVS PROVINCIAE PERTINENTIVM
DISPENSATORIS SAPIENTISSIMI

AD

MAGNI PATRIS FILIVM

CAROLVM DE DIESKAV

MAGDEVRGICAE PROVINCIAE CONSILIARIVM
MVLTI NOMINIBVS EMINENTEM

NONIS DECEMBRIS CIO ID CCXXI. SCRIPTA

IN QVA

INSIGNIA IN REMPVBLICAM ET ACADEMIAM MERITA
DEBITIS LAVDIBVS

GRATO EX PECTORE PROPECTIS

CONDECORANT

PRORECTOR

ET

PROFESSORES FRIDERICIANAE.

HALAE MAGDEVRGICAE,

LITTERIS VIDVAE SALFELDIAE.